

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра світової політики дипломатії та туристичного бізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового інституту
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕНСЬКИЙ

«...» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Основи наукових досліджень»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
галузь знань J «Транспорт та послуги»
(шифр і назва)
спеціальність J 3 «Туризм та рекреація»
(шифр і назва)
освітня програма «Туризм та рекреація»
(шифр і назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/ за вибором)
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025/ 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

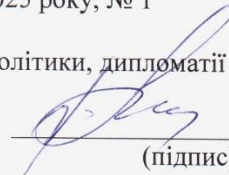
28 серпня 2025 року, протокол № 1

Розробник програми: СИЧОВА ВІКТОРІЯ ВІКТОРІВНА, доктор наук з державного управління, професор кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Програму схвалено на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Протокол від 26.08 2025 року, № 1

Завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

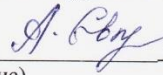

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Туризм та рекреація»

Гарант освітньо-професійної програми «Туризм та рекреація»

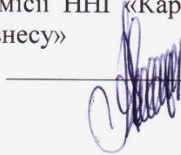

Олена ЄВТУШЕНКО

(підпис)

Протокол від 27 серпня 2025 року, № 1

Голова методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Основи наукових досліджень” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація»

1. Опис навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з двох розділів:

Розділ 1. Теорія та методологія наукового дослідження (теми 1-7).

Розділ 2. Методи дослідження та методика написання наукових робіт (теми 8-14).

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета - сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне бачення проблематики наукового пошуку, закріпити навички самостійно працювати з різними інформаційними джерелами, реферувати матеріали спеціальної літератури, визначати предмет, мету, завдання та обирати методи дослідження проблем у сфері туризму.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни

- вивчити видів і ознак наукового дослідження;
- визначити сутність поняття методології наукових досліджень;
- знати класифікацію провідних методів наукового дослідження;
- уміти знаходити, накопичувати та аналізувати наукову інформацію;
- набуті здатності дотримуватись академічної доброчесності;
- опанувати методи опитування, інтерв'ю, анкетування; спостереження; аналіз статистичних даних; економічний аналіз;
- уміти складати зміст, структуру курсової роботи; правильно оформлювати курсову роботу;
- набуті здатності підготувати до захисту курсової роботи, створювати презентації та захищати курсові роботи.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
32 год	10 год.
Практичні, семінарські заняття	
8/8 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
42 год.	88 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Вивчення дисципліни передбачає формування наступних компетентностей:

Формування компетентностей:

інтегральної - здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

Загальних компетентностей:

ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно

ЗК 15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

Спеціальних компетентностей:

СК 04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

СК 16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

1.7. Заплановані результати навчання:

ПР08 Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися

ПР18 Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПР19 Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПР20 Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР21 Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

1.8. Пререквізити: вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння навичок роботи з науковою літературою в середній школі

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теорія та методологія наукового дослідження

Тема 1. Вступ. Пріоритетні напрями наукових досліджень

Наука: сутність, значення поняття, етапи розвитку. Цілі науки. Основні завдання науки. Предмет науки. Об'єкт дослідження

Класифікація наук. Наукова діяльність. Наукові дослідження. Винахідництво та розвиток наукової творчості. Пріоритети наукових досліджень.

Об'єкт, предмет наукових досліджень зі світової політики та дипломатії. Національні інтереси України в контексті проблем сучасного глобалізованого світу та формування нових умов функціонування міжнародного та внутрішнього туризму як пріоритетні напрями наукових досліджень.

Тема 2. Види, рівні та ознаки наукового дослідження

Наукове дослідження: сутність і види наукових досліджень. Довгострокові, короткострокові й експрес-дослідження. Фундаментальні та прикладні дослідження. Етапи наукового дослідження. Теоретичний та емпіричний рівні дослідження. Структура теорії: поняття, судження, закони, наукові положення, навчання та ідеї. Загальні підходи і принципи наукового дослідження. Впровадження завершених наукових досліджень у виробництво. Види наукових досліджень (курсова робота, дипломна робота, наукова стаття, тези, монографія, дисертація тощо).

Тема 3. Поняття наукового апарату дослідження

Поняття наукового апарату дослідження. Формулювання об'єкту, предмету, мети і завдань дослідження. Вимоги до формулювання мети та завдань наукового дослідження. Формування гіпотези дослідження. Вимоги до наукової гіпотези.

Тема 4. Поняття методології наукових досліджень. Класифікація провідних методів наукового дослідження

Характеристика методів дослідження. Класифікація методів наукового дослідження. Філософські методи дослідження. Загальнотеоретичні методи дослідження. Спеціально-наукові методи дослідження.

Загальнонаукові методи пізнання. Галузеві методи дослідження. Якісні і кількісні методи наукових досліджень. Загальнонаукова й філософська методологія: сутність, загальні принципи. Методи емпіричного рівня: спостереження, опис, порівняння, розрахунок, вимірювання, анкетне опитування, співбесіда, тестування, експеримент, моделювання. Методи теоретичного рівня: аксіоматичний, гіпотетичний, формалізація, абстрагування, загальнологічні методи (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія). Підметоди: методи збору даних; методи інтерпретації даних

Тема 5. Планування наукового дослідження. Комунікація з науковим керівником

Формулювання теми наукового дослідження. Види тем: теоретичні, практичні та змішані. Обґрунтування актуальності обраної теми. Визначення об'єкта й предмета дослідження. Особливості визначення та постановки мети дослідження. Етапи постановки конкретних завдань наукового дослідження. Наукова новизна. Елементи новизни. Вибір методів, методики проведення дослідження. Інтерпретація отриманих наукових результатів. Формулювання висновків та оцінка отриманих результатів.

Курсова/дипломна робота: написання, оформлення, захист. Підготовка до виконання курсової/дипломної роботи. Тематика курсових/дипломних робіт, вибір теми.

Стратегії пошуку наукового керівника (як обрати наукового керівника курсової/дипломної роботи). Затвердження теми, керівника курсової/бакалаврської роботи.

Складання завдання на виконання дипломної роботи; вибір методики дослідження і роботи над джерелами літератури; збір матеріалів, складання бібліографії, аналіз та узагальнення зібраного матеріалу. Методика вивчення літератури.

Організація і контроль за процесом підготовки й захисту дипломних робіт. Складання календарного плану роботи, плану дипломної роботи, узгодження з науковим керівником.

Наукова комунікація: визначення та особливості. Етапи взаємодії з науковим керівником при написанні бакалаврської роботи: підготовчий; робота над змістом; заключний етап. Рецензування (відгук наукового керівника, зовнішня рецензія) та захист наукових робіт.

Тема 6. Наукова інформація: пошук, накопичення й аналіз

Наукова інформація та її джерела. Висхідний і спадний потоки інформації. Документальні джерела наукової інформації: первинні й вторинні. Наукові, навчальні, довідкові й інформаційні видання. Робота із джерелами інформації.

Тема 7. Дотримання академічної доброчесності

Академічна доброчесність: сутність, фундаментальні цінності, значення. Європеїзація як чинник розвитку вищої освіти в Україні та академічна культура дослідника. Види порушень академічної доброчесності. Плагіат: сутність, питання цінностей. Академічна відповідальність. Покарання за плагіат та написання робіт за допомоги ChatGPT (штучного інтелекту): види, значення для суспільства. Санкції, що можуть бути застосовані до здобувача освіти за порушення академічної доброчесності. Види санкцій/покарань за плагіат в Україні, в країнах Європейського Союзу.

Розділ 2. Методи дослідження та методика написання наукових робіт

Тема 8. Опитування, інтерв'ю, анкетування як провідні методи дослідження у галузі туризму

Опитувальники. Види опитувальників. Проектування змісту опитувальника для діагностики окремих груп туристів. Анкети, анкетування. Глибинне інтерв'ю як метод дослідження. Проведення бесід з експертами, фахівцями в галузі туризму, представниками місцевої влади та іншими заінтересованими особами (стейкхолдерами).

Тема 9. Спостереження як основний метод аналізу ситуації, його специфіка

Поняття та зміст спостереження. Етапи проведення спостереження. Вимоги до проведення спостереження за поведінкою туристів на місцях відпочинку, їх взаємодією з оточенням, звичками та реакціями на різні ситуації, динаміку туристичного руху в певному регіоні.

Тема 10. Аналіз статистичних даних. Економічний аналіз

Аналіз статистичних даних. Використання доступних статистичних даних від організацій, таких як туристичні офіси, місцева влада, міжнародні організації тощо, пояснюється необхідністю класифікації різних видів туристичної діяльності та аналізу туристичних потоків. Методи статистичного обліку в туризмі. Економічний аналіз: вплив на місцеву економіку, зайнятість, грошові потоки, економетричні методи економічного аналізу. Дослідження впливу туризму на економіку регіону, включаючи оцінку валового регіонального продукту, зайнятість, інвестиції тощо.

Тема 11. Зміст, структура науково-дослідної роботи

Курсова/ бакалаврська кваліфікаційна робота як вид наукової роботи. Структура: титулка; зміст; перелік умовних позначень; вступ, де обґрунтовується актуальність,

аналізується опрацьована література, визначається об'єкт, предмет і мета дослідження, методи дослідження; основна частина, яка поділяється на теоретичний і практичний розділи з описом дослідження; висновки; список використаних джерел; за потреби додатки.

Тема 12. Типові проблеми у процесі реалізації дослідницької роботи здобувачами вищої освіти

Проблеми і виклики, що виникають у сфері туризму та інших сферах. Труднощі при написанні наукової роботи, застосуванні наукових методів дослідження (організації проведення опитувань, інтерв'ю, експерименту) в умовах воєнного стану Труднощі при формулюванні об'єкту, предмету, мети дослідження, пошуку літератури, формулюванні висновків і рекомендацій; оформлення списку використаних джерел.

Тема 13. Оформлення курсової /бакалаврської кваліфікаційної роботи

Вимоги до оформлення бакалаврської кваліфікаційної роботи. Титульний аркуш, заголовки, таблиці, рисунки, ілюстрації. Правила цитування та посилання на використані джерела. Бібліографічний опис списку використаних джерел роботи мусить бути оформленим з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Додатки. Анотація.

Тема 14. Підготовка до захисту та захист курсової/бакалаврської кваліфікаційної роботи

До захисту студент готує стислу доповідь, в якій слід коротко викласти основні результати дослідження. Регламент доповіді – 7-10 хвилин. На підкріплення доповіді розробляють наочні матеріали (4-6 слайди з найважливішими рисунками та таблицями, готується мультимедійна презентація; за бажанням, додаються слайди, фотографії, макети, рекламні проспекти тощо). Ознайомлення із зовнішньою рецензією, зауваження; підготувати аргументовані відповіді

Процедура захисту містить: доповідь студента про зміст роботи; запитання до автора; відповіді студента на запитання членів ДЕК; рішення комісії про оцінку роботи; заключне слово студентів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	с/п	л а б	ін д.	с. р.		л	пр	л а б.	ін д.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теорія та методологія наукового дослідження												
Тема 1. Вступ. Пріоритетні напрями наукових досліджень.	5	2				3						5
Тема 2. Види та ознаки наукового дослідження.	6	2	2			3			0,5			5
Тема 3. Поняття наукового апарату дослідження	6	2				3		2				5

Тема 4. Поняття методології наукових досліджень. Класифікація провідних методів наукового дослідження	7	2	2			3						5
Тема 5. Планування наукового дослідження. Комунікація з науковим керівником.	8	4	2			3			0,5			5
Тема 6. Наукова інформація: пошук, накопичення й аналіз	6	2				3		2				5
Тема 7. Дотримання академічної доброчесності	7	2		2			3					
	45	16	8			21	40	4	1			35
Розділ 2. Методи дослідження та методика написання наукової роботи												
Тема 8. Опитування, інтерв'ю, анкетування як провідні методи дослідження у галузі туризму	6	2	2			3		2	0,5			6
Тема 9. Спостереження як основний метод аналізу ситуації	6	2				3						6
Тема 10. Аналіз статистичних даних. Економічний аналіз	7	2		2			3					6
Тема 11. Зміст, структура науково-дослідної роботи	6	2	2			3		2	0,5			6
Тема 12. Типові проблеми у процесі реалізації дослідницької роботи здобувачами вищої освіти	5	2				3					6	
Тема 13. Оформлення курсової/бакалаврської кваліфікаційної роботи	6	2				3					7	
Тема 14. Підготовка до захисту та захист курсової/бакалаврської кваліфікаційної роботи	9	4	2			3		2				6
Разом за розділом 2	45	16	8			21	50	6	1			43
Усього годин	90	32	16			42	90	10	2			78

4. Теми семінарських і практичних занять

	Назви тем	Кількість годин	
		д	з
№/вид	Розділ 1. Теорія та методологія наукового дослідження		
1/ 1с	Вступ. Пріоритетні напрями наукових досліджень. Види та ознаки наукового дослідження (семінар).	2	пр 0,5
2/ 2 с	Поняття наукового апарату дослідження. Поняття методології наукових досліджень. Класифікація провідних методів наукового дослідження (семінар).	2	

3/ 1пр	Планування наукового дослідження. Комунікація з науковим керівником. Наукова інформація: пошук, накопичення й аналіз (практичне заняття)	2	пр 0,5
4/ 3 с	Дотримання академічної доброчесності (семінар)	2	
	Разом за розділом 1	8	1
	Розділ 2. Методи дослідження та методика написання наукової роботи		
5/ 2пр	Опитування, інтерв'ю, анкетування як провідні методи дослідження у галузі туризму. Спостереження як основний метод аналізу ситуації (практичне заняття)	2	пр 0,5
6/ 4 с	Аналіз статистичних даних. Економічний аналіз (семінар)	2	
7/ 3пр	Зміст, структура науково-дослідної роботи Типові проблеми у процесі реалізації дослідницької роботи здобувачами вищої освіти (практичне заняття)	2	пр 0,5
8/ 4пр	Оформлення курсової/бакалаврської кваліфікаційної роботи Підготовка до захисту та захист курсової/ бакалаврської кваліфікаційної роботи (практичне заняття)	2	
	Разом за розділом 2	8	1
	Усього годин	16	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
	Розділ 1. Теорія та методологія наукового дослідження	д	з
1	1.Надайте два основні визначення науки. Наведіть ключові слова, що характеризують ці визначення. 2. Завдання. Прочитайте тези: Сичова В.В. Міжнародний туризм крізь призму зовнішньополітичних рішень держав-членів ЄС в умовах російсько-української війни. <i>Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації</i> : матеріали Всеукр. наук.-пр. інтернет-конф. (Харків, 21 лютого 2023 року). Харків, 2023. С. 49-52. URL : http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/17051/1/ZbirnikTurizm.pdf . <i>Обґрунтуйте, що тези містять ознаки наукового дослідження (5 балів).</i> 3. Завдання. Аргументуйте, чим наукове дослідження відрізняється від художнього твору, від публіцистичної статті в медіа (4 бали).	3	5
2	1. Чим відрізняються поняття "метод" і "методологія"? 2. Які вимоги до вибору методів наукового дослідження?	3	5
3	1. Сформулюйте об'єкт, предмет, мету Вашої кваліфікаційної роботи 2. Виходячи з теми і мети дослідження (бакалаврської роботи), сформулюйте 2-3 варіанти гіпотези Вашого дослідження	3	5
4	1.Виходячи з теми наукового дослідження: «Рекреаційний туризм в Україні в період російсько-української війни», - визначте, яким чином у дослідженні цієї теми можна використати: 1. загальнотеоретичні методи дослідження (1-2 приклади): <i>Індукція</i> <i>Дедукція</i>	3	5

	Моделювання 2. Спеціально-наукові методи дослідження Глибинне інтерв'ю Опитування																																	
5	Охарактеризуйте власну стратегію пошуку наукового керівника	3	5																															
6	Наукова інформація: пошук, накопичення й аналіз	3	5																															
7	1. Що таке академічна доброчесність, її цінності, значення? 2. Що таке плагіат? Чому потрібно покарання за плагіат та написання робіт за допомоги ChatGPT (штучного інтелекту)? 3. Які санкції за порушення академічної доброчесності передбачені в українському законодавстві? 4. Яке покарання за плагіат існує в Україні? За кордоном?	3	5																															
	Разом за Розділом 1	21	35																															
Розділ 2. Методи дослідження та методика написання наукової роботи																																		
8	1. Наведіть приклад документів, що можуть аналізуватися в сфері туризму за такою класифікацією, як у поданій нижче таблиці. <table><tr><td>Вид документа</td><td>Приклади цього виду документа</td><td>Що саме може аналізуватися</td></tr><tr><td rowspan="3">Письмові документи</td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td rowspan="3">Іконографічні документи</td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td rowspan="3">Статистичні документи</td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td rowspan="3">Міжнародні нормативно-правові акти</td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table> 2. Назвіть переваги і недоліки опитування, глибинного інтерв'ю.	Вид документа	Приклади цього виду документа	Що саме може аналізуватися	Письмові документи							Іконографічні документи							Статистичні документи							Міжнародні нормативно-правові акти							3	6
Вид документа	Приклади цього виду документа	Що саме може аналізуватися																																
Письмові документи																																		
Іконографічні документи																																		
Статистичні документи																																		
Міжнародні нормативно-правові акти																																		
9	Розкрийте переваги та недоліки методу спостереження	3	6																															
10	1. Охарактеризуйте метод аналізу статистичних даних 2. Охарактеризуйте метод економічного аналізу, економічного оцінювання	3	6																															
11	Складіть зміст Вашої курсової кваліфікаційної роботи	3	6																															
12	1. Охарактеризуйте труднощі, що виникають у здобувачів вищої освіти при написанні наукової роботи, застосуванні наукових методів дослідження (організації проведення опитувань, інтерв'ю, експерименту) в умовах воєнного стану 2. Охарактеризуйте труднощі, з якими Ви стикаєтеся при оформленні списку використаних джерел. 3. Поділіться власним досвідом подолання вищезазначених труднощів при написанні кваліфікаційної роботи. 4. Напишіть есе «Я-дослідник», визначивши шляхом самооцінки набуті професійні компетентності, вміння та особистісні якості (5-7), що необхідні для здійснення наукового дослідження, а також такі, що заважають виконанню дослідницької діяльності.	3	6																															

	5. Скласти « Портрет дослідника », вказавши, які основні компетентності притаманні досліднику, і навпаки, які якості можуть заважати здійснювати наукове дослідження.		
13	1. Скласти список літератури Вашої бакалаврської роботи. Оформити за бібліографічним стандартом: ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання	3	7
14	Написати промову для захисту Вашої бакалаврської роботи.	3	6
	Разом за розділом 2	21	43
Усього годин		42	78

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені.

7. Методи навчання.

Активні (інтерактивні) методи навчання, а саме: проблемні лекції, лекції-дискусії, робота в малих групах із застосуванням ситуаційного методу; семінарські заняття (дискусії, наукові конференції, у формі дидактичних, ділових і рольових ігор тощо.

8. Методи контролю

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю. Кожна окрема тема курсу передбачає використання різних видів роботи студентів: самостійну роботу, відповіді на лекціях, виступи на семінарських заняттях, участь у дискусіях, написання письмової контрольної роботи, завдань для самостійної роботи, активність студента під час обговорення / розв'язання кейсів на лекціях, семінарах, виконання завдань для самостійної роботи; доповіді. Контрольна робота у вигляді тестів. З навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти складають письмовий залік.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання		Разом за семестр	Залікова робота	Сума
Розділ 1	Розділ 2	60	40	100
Відповіді / доповіді / завд.для с.р.	Відповіді / доповіді / завд.для с.р..			
T1-T7	T8-T14			
15	15			
тести	тести			
15	15			

T1, T2 ... – теми розділів.

Поточний контроль протягом семестру – 60 балів.

З них:

– завдання для самостійної роботи, доповіді, участь в обговоренні на семінарах, лекціях – 30 балів;

- тести – 30 балів

Поточний контроль проводиться за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Робота на семінарах: доповіді, повідомлення (3 бали):

3 бали – послідовний, логічний, обґрунтований виклад матеріалу; вміння вільно формулювати аргументовані висновки та самостійно застосовувати знання в конкретних ситуаціях; аргументовано відповідати на питання.

2 бали – спрощений і неповний виклад матеріалу; вміння систематизувати й узагальнювати інформацію, але неспроможність її аналізувати й формулювати аргументовані висновки; неповна відповідь на питання.

1 бал – спрощений і неповний виклад матеріалу з допущенням помилок; невміння систематизувати й узагальнювати інформацію.

За наявності презентації, аргументованих відповідей доповідь оцінюється в 4 б.

Залікова робота. Виконання завдань залікової роботи оцінюється за 40-бальною шкалою, виходячи з таких критеріїв:

Залікове завдання складається з **2-х питань** – теоретичні питання з 1-го та 2-го розділів (**по 20 балів**):

17–20 балів – знання програмного матеріалу мають системний характер; повний, правильний, послідовний, логічний виклад матеріалу з відсутністю помилок; здатність до систематизації, узагальнення та аналізу інформації, до вільного формулювання аргументованих висновків; вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

13–16 балів – знання й розуміння програмного матеріалу в повному обсязі; повний, послідовний, логічний, аргументований виклад матеріалу; здатність до систематизації, узагальнення та аналізу інформації, до вільного формулювання аргументованих висновків; допущені незначні помилки не вплинули в цілому на загальне вирішення завдань.

9–12 балів – знання й розуміння тільки основного програмного матеріалу; спрощений і неповний виклад матеріалу, коли завдання в основному виконані, але студент не володіє глибоко матеріалом, його знання мають розрізнений характер; здатність до систематизації й узагальнення інформації, але неспроможність її аналізувати й формулювати аргументовані висновки; допущені окремі помилки, що вплинули на загальне вирішення завдань.

5–8 балів – знання й розуміння основного програмного матеріалу мають поверховий характер; спрощений і непослідовний виклад матеріалу; здатність до систематизації й узагальнення інформації, але неспроможність самостійно робити висновки; допущені суттєві помилки, що вплинули на загальне вирішення завдань.

0–4 балів – знання й розуміння основного програмного матеріалу мають неповний характер; спрощений і неповний виклад матеріалу з допущенням суттєвих помилок; нездатність до систематизації й узагальнення інформації; допущені суттєві помилки, що значною мірою вплинули на загальне вирішення завдань.

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

- Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.
- Умови зарахування:
- Студент має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.
- За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

- Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію тез досліджень.
- Умови зарахування:
- Студент має надати підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів:

- Участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів.
- Публікація тез конференції: до 5 балів.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності не може перевищувати 60 балів.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за залікову роботу. Отже, максимальна кількість балів – 100.

У разі, коли сума балів (семестрових і підсумкового контролю) менше, ніж 50 балів, студенти отримують незадовільну оцінку за результатами заліку.

Оцінювання знань студентів при підсумковому контролі здійснюється відповідно до наведеної шкали:

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
0-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна

1. Академічна доброчесність: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти галузі знань 081 «Право» / уклад.: Харитонova О.І., Ульянова Г.О., Кирилюк А.В., Галупова Л.І., Бааджи Н.П.; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Видавництво "Юридика", 2024. 74 с. URL : <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3bcd51d7-c244-4cc3-ab57-28503f104043/content>

2. Академічна доброчесність. Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна : веб-сайт. URL : <https://karazin.ua/osvita/akademichnadobrochesnist/> (дата звернення: 22.09.2022).

3. Бірта Г. О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень.: навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с

4. Вазинський С.Е., Щербак Т.І. В Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2016. 260 с

5. Вержиховська О.М., Гурський В.А, Плахтій М.П. Науково-дослідна діяльність в галузі освіти: навч.-метод. посіб. Вид. 2-е, доп. і переробл. / За ред П.Д. Плахтія. Кам'янець-Подільський: МЕДОБОРИ ПП, 2015. 137 с.

6. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підруч. Київ: Право. 2019. 368 с.
7. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 01.07.2016. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2017. 16 с.
8. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 350 с.
9. Зацепіна Н.О., Віндюк А.В. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. 155 с
10. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
11. Коцан Н. Н., Коцан Р.І. Методологія досліджень міжнародних відносин: теорія та практика: навч. посіб. Луцьк: «Вежа-Друк», ФОП Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф»ТМ, 2022. 120 с
12. Кручек О.А., Соляник С.Ф., Парубець О.В., Гордієнко С.І. Основи туризмології: навч.посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 234 с.
13. Ладанюк А., Власенко Л., Кишенько В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Ліра-К. 2018. 352 с.
14. Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посіб. / автори: Котловий С.А., Павлик Н.П., Сейко Н.А., Ситняківська С.М. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 89 с
15. Надикто В.Т. Основи наукових досліджень : підруч. Херсон : Олді-Плюс, 2024. 268 с
16. Рожі І. Г., Браславська О. В. Міжнародний туризм : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. 180 с
17. Торяник В.М., Сардак С.Е. Джинджоян В.В. Туризмологія: підруч. / за заг. ред. д.ю.н., проф. В.О. Негодченка. Дніпро: ДГУ, 2022. 306 с.
18. Цінності університету. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна : веб-сайт. URL : <https://karazin.ua/korisna-informacii/tcinnosti-universitetu/>

Допоміжна література

19. Гарбар І. В., Гарбар А. І. Наукова комунікація як складова фахової діяльності : метод. вказівки. Миколаїв : НУК, 2023. 84 с
20. Джинджоян В.В., Корнєєв М.В., Ходак О.В., Небаба Н.О. Економіка та менеджмент міжнародного туризму: навч. посіб. Київ: Видавництво «Каравела», 2024. 376 с.
21. Джурило А. Загальноєвропейські рекомендації щодо академічної доброчесності в умовах інтеграції вітчизняної освіти до європейського освітнього простору. *Інноваційна професійна освіта*. Вип.5(6). Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти в контексті глобальних і національних викликів: матеріали V Всеукраїнського науково-практичного семінару (31 жовтня 2022 р.) / Інститут професійної освіти НАПН України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України; за ред. Л. Єршової, С. Кравець. Київ: ІПО НАПН України, 2022. С. 52-26.
22. Діденко О. В., Шумовецька С. П., Наконечна А. О. Основи наукової комунікації : навч.-метод. посіб. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2019. 220 с.
23. Зовнішня політика України : метод. рекомендац. до виконання курсової роботи (для здобувачів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії») [Electronic resource] / уклад. А.Ю. Парфінєнко. Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2024. 42 с. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/18629>

24. Концепція та методологія реалізації науково-дослідницької діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу університетів : монограф. / авт. : О.І. Бульвінська, Н.О. Дівінська, Н.О. Дяченко, О.В. Жабенко, І.О. Линьова, Ю.А. Скиба, Г.П. Чорнойван, О.Г. Ярошенко ; за ред. О.Г. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2016. 178 с.
25. Коцан Н., Коцан Р., Сахнюк А. Методологічні основи дослідження туризму в регіоні. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. Р.4. Політичні інститути та процеси. 2021. № 1 (9). С. 311-324. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2021-01-311-324>
26. Лемак В. В., Химинець Г. Г., Хімінець Є. В., Котубей Ю. І. Методи наукових досліджень в туристичній сфері. *Міжнародний науковий журнал «ОСВІТА І НАУКА»*. 2023. Вип. 2(35). С. 54-59.
27. Маркетинг в туризмі : метод. рекомендац. з виконання курсових робіт. 2-ге видання / уклад. О. В. Євтушенко, Г. І. Гапоненко. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 40 с. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/17807>
28. Основи наукових досліджень: методичні рекомендації до семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії») / уклад.: канд. екон. наук, доцент І.О. Панова. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2023. 45 с.
29. Основи організації наукових досліджень в туризмознавстві : підруч. / В.В.Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, І. В. Мартинчук. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 456 с
30. Політика та механізми забезпечення ефективності освітньої діяльності в університетах України в контексті євроінтеграції та в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення країни: монографія / О. Бородієнко, Ю. Вітренко, О. Воробйова, В. Ворона, М. Дебич, О. Кущенко, О. Паламарчук, О. Слюсаренко, Ж. Таланова, В. Ткаченко; за ред. Ж. Таланової. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2023. 152 с.
31. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: затверджено Рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 27.04.2015 р., протокол № 5; введено в дію наказом ректора № 0501-1/173 від 14.05.2015 р. URL : https://karazin.ua/storage/documents/242_WY00XnyGRCKKoqZbPweutjx2D.pdf
32. Порядок проведення перевірки наукових праць, навчально-методичних видань та дипломних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти на наявність запозичень з інших документів». Затверджено рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 24.02.2020 р., протокол № 5. URL : https://karazin.ua/storage/documents/552_N7Fu8UFiFvAjGBQhM08p5U5www.pdf (дата звернення: 20.09.2022).
33. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 1 грудня 2022 року № 2811-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2023. № 57. Ст.166. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
34. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII; Із змінами, внесеними згідно із Законами... № 3642-IX від 23.04.2024. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2014, № 37-38, ст.2004. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
35. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2016. № 3. Ст.25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
36. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 38-39. Ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

37. Сазик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? Освітня політика. *Портал громадських експертів*. 2017, 16 берез. URL : <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>
38. Соціальна відповідальність у закладах вищої освіти України: результати соціологічного опитування. Аналіт. доповідь / О. Оржель, О. Петроє, Н. Шофолова, О. Литовченко; за наук. ред. О. Петроє. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2023. 70 с.
39. Ульянова Г.О. Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.03. 2015. 445 с
40. Чепис О.І. Чепис Т.В. Студентський та учнівський плагіат як порушення принципу академічної доброчесності: причини та шляхи подолання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2020. Серія Право. Вип. 61. Т. 2. С. 51-55. DOI <https://doi.org/10.32782/2307-3322.61-2.12>
41. Shen X.. Academic Culture and Campus Culture of Universities. Higher Education Studies. 2012. Vol 2, No. 2. P. 62–64.
42. Shevchenko I.S. Academic English: Writing articles and conference papers : teaching guide [Electronic resource] = Академічна англійська мова: написання статей і доповідей на конференціях : навчально-методичний посібник [Електронний ресурс]. Kharkiv : V.N. Karazin Kharkiv National University, 2023. 48 p. URL: <https://ekhnur.karazin.ua/handle/123456789/18076>
43. The Bucharest Declaration concerning Ethical Values and Principles for Higher Education in the Europe Region. Bucharest, Romania, 2-5 September 2004. URL: [https://iqaa.kz/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20\(2004\).pdf](https://iqaa.kz/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20(2004).pdf)

11. Інтернет ресурси:

1. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». URL : <https://periodicals.karazin.ua/irtb/>
2. Державне агентство розвитку туризму України (ДАРТ): офіційний сайт. URL : <https://www.tourism.gov.ua/>
3. Міністерство освіти і науки України: Офіційний веб-портал. URL: : <https://mon.gov.ua>
4. Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>
5. Prometheus: Каталог курсів. URL: <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/prometheus-plus>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили:

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Основи наукових досліджень»